

Takk for invitasjon til å komme med innspill til regjeringens arbeid med å øke FoU i næringslivet.

I Meld. St. 27 (2016-2017) Industrien – grønnere, smartere og mer nyskapende, styrket regjeringen infrastrukturen til næringslivets behov for testing, pilotering, visualisering og stimulering gjennom støtte til å etablering av katapult (testsentre). Et uttalt mål i meldingen var følgende: «Det skal legges vekt på å støtte samarbeidsprosjekter med høye investeringskostnader, sterk forankring i næringslivet og kobling mot FoU-miljøer.» Norsk Katapult fikk en klart definert og tydelig rolle inn i arbeidet med å gi industrien et løft: «Det er i samspelet med et velfungerende virkemiddelapparat som allerede er på plass, at katapultordningen kan bidra til at særlig små og mellomstore bedrifter får muligheten til å heve seg til et teknologisk nivå som kan måle seg med de beste internasjonalt.» (S. 166 i Meld. St. 27)

Skal Regjeringens mål om 50 prosent eksportvekst nås, er virkemidler som Norsk Katapult avgjørende viktig. Fremdeles er det utfordringer som hindrer en effektiv samhandling mellom forskning og utvikling, og utvikling av et mer kunnskapsbasert næringsliv. Dermed mister Norge verdifull verdiskapning. Forskningsmagasinet Apollon (UiO) skrev så sent som våren 2023 at «De færreste lykkes med kommersialisering av forskningen sin.» Og videre: «Ikke alle forskere klarer de mange bøygene som skal forsøres for å kommersialisere forskningen sin. (...) Ett av problemene er at ikke alle forskere ser hvilke muligheter som finnes. Innovasjon starter ofte med et behov der ute i samfunnet. Ofte vet ikke forskeren hva behovet er.» (https://www.apollon.uio.no/artikler/2023/2_innovasjon_intro.html)

Vi må klare å kommersialisere resultatene; her er Norsk Katapult en nøkkel.

Katapultene har fokus på næringsnære testresultater og infrastruktur, altså et litt annet fokus enn forskningsinfrastrukturen har. Katapultene driver forskningsinfrastruktur i næringslivet, og utfyller dermed forskningsinfrastrukturen. Dette fordi katapultene er tettere påkoblet næringslivet enn det forskningsinfrastrukturen er gjennom testing i industrielt miljø. Slik tar katapultene ideene over dødens dal, over på et høyere TRL-nivå enn det forskningen stort sett gjør. Ved å jobbe mer mot de modne prosjektene gjennom katapultene, vil Norge fortere nå eksportmålet.

Vi i de fem katapultene som utgjør ordningen Norsk Katapult, mener det er fullt mulig å øke FoU i næringslivet enda mer effektivt enn i dag ved relativt enkle grep. Her er de viktigste forslagene våre:

- Virksomhetene er avhengig av hjelp til den siste delen av verdikjeden frem til kommersialisering av forskningsresultatene, TRL 4-7, gjerne kalt «dødens dal».

Katapult-sentrene har utstyret og kompetansen, og står klare til å hjelpe. For å få til dette, må vi blant annet få likere vilkår for katapult-sentre og forskningsinstitutt. I dag gir det ikke nok inntjening for katapultene å bruke tid på virksomheter over dødens dal.

- I dag har katapult-sentrene 1.100,- timen når vi deltar i forskningsprosjekt. Dette er samme timesats som de industrielle deltakerne i forskningsprosjektene, mens forskningsinstituttene har en høyere sats. Bakgrunnen for forskjellen, er at de industrielle aktørene har en egen interesse av å delta. Disse aktørene skal senere kapitalisere på resultatene, noe forskningsinstituttene ikke skal. Katapult-sentrene har heller ingen mulighet til å kapitalisere på resultatene senere, og bør derfor ha same timesats som instituttene.
- Støtte til investering i forskningsinfrastruktur: Her kan bare forskningsinstitutt søke, ikke katapult-senter. Vi ser at instituttene søker om utstyr som skal dekke hele TRL-skalaen, for eksempel er det eksplisitt sagt av SINTEF for NABLA (batteriinfrastruktur) at de vil levere tjenester opp til TRL 7. Dersom denne ordningen under NFR også skal dekke utstyr på høyere TRL-nivå, bør også katapult-sentre kunne søke.
- Enova gir i dag støtte til prosjekt hos enkelte bedrifter med klausul om at utstyret de investerer i, ikke skal brukes av andre enn støttemottageren, og i noen tilfeller heller ikke skal brukes etter at prosjektet er ferdigstilt. Hvordan kan vi koble disse investeringene opp mot Norsk katapult sånn at flere virksomheter får nytte av utstyret og innovasjonen? Kan vi se for oss at Enova gir høyere støttegrad dersom virksomheter knytter prosjektet opp mot et katapult-senter og/eller knytter seg opp mot andre virksomheter som også kan ha nytte av denne utviklingen? I så fall kan vi få en ordning der selskapene oppfordrer hverandre til å delta i FoU-prosjekt.
- I dag er det ulik praksis hos ulike forskningsfond angående støtte til virksomheter som ønsker hjelp fra et katapult-senter til test og pilotering. Noen miljøer gir kun støtte til godkjente forskningsinstitutt, andre også til katapult. Katapultene er effektive overføringsledd mellom forskning og praktisk næringsliv. Næringsliv som ønsker støtte til bruk av katapult-sentrene, bør bli møtt av forskningsfond og andre bevilgende instanser som skjønner verdien av katapult, og har en lik og fremoverlent bevilgningspraksis.

Hilsen

Bjørn Dimmen, Daglig leder DigiCat katapult-senter
Aslaug Hagestad Nag, Daglig leder Future Materials katapult-senter
Emma Østerbø, Daglig leder Manufacturing Technology katapult-senter
Bjarte Horn, Daglig leder Ocean Innovation katapult-senter
Willie Wågen, Daglig leder Sustainable Energy katapult-senter